Lentoliikenne, kotimaan lentoliikenteen nykytila ja tulevaisuuden näkymät

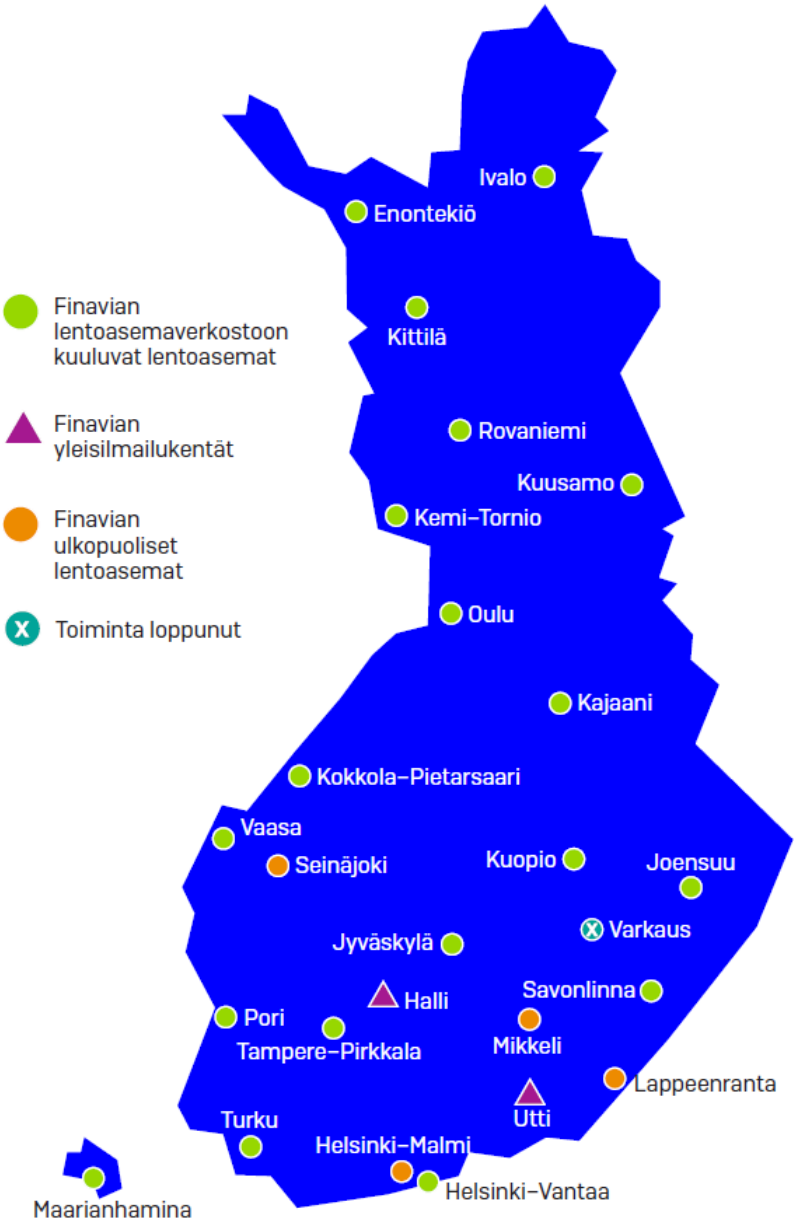
Olli-Pekka Rantala, Risto Murto ja Timo Koskinen

Liikennejaosto 17.10.2017

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Lentoasemaverkosto

- Finavia Oyj:n ylläpitämä 21 lentoaseman verkosto toimii verkostoperiaatteen mukaisesti verkostona.
- Verkoston ulkopuolella toimii Lappeenrannan, Mikkelin, Seinäjoen ja Malmin lentokentät.
- Lentoliikenteen matkustajamäärät Suomen lentoasemilla ovat olleet keskimäärin kasvussa vuosina 2016 ja 2017.

Finavian verkoston ulkopuoliset lentoasemat

- Lappeenrannan lentoasema
  - Lappeenrannan lentoasemakiinteistö ja lentoaseman liiketoiminta siirtyivät vuoden 2016 alussa Finavialta Lappeenrannan Lentoasema Oy:lle.
  - Euroopan komissio hyväksyi päätöksellään Lappeenrannan lentoasemaa koskevan tukiohjelman 5.1.2017. Päätös on voimassa 31.3.2019 asti.
- Mikkelin lentoasema
  - Mikkelin lentoasema on Mikkelin kaupungin ylläpitämä.
  - Reittiliikenne päättyi Mikkelin lentoasemalla vuonna 2005 ja siitä lähtien lentoasema on palvellut pääosin puolustusvoimia ja yksityis- sekä tilauslentoja
- Seinäjoen lentoasema
  - Seinäjoen lentoaseman toimintaa hoitanut Rengonharju-säätiö lopetti lentoasematoiminnan alkuvuodesta 2016 ja lentoasematoimintaa harjoittamaan perustettiin uusi yhtiö Seinäjoen lentoasema Oy.
  - Kyseessä on ns. kevytlentoasemamalli. Lentokenttäpalvelua tarjotaan kysynnän ja tarpeen mukaan.
- Malmin lentoasema
  - Helsinki-Malmin lentoaseman maa-alueet ja kiinteistöt ovat siirtyneet Helsingin kaupungin hallintaan vuoden 2017 alusta.

Valtion tuet Finavian verkoston ulkopuolisille asemille

- Finavia verkoston ulkopuolisten lentoasemien avustuksiin on varattu 1 milj. euron määräraha.
- Tukea voidaan käyttää toiminta- ja investointimenoihin.
- Edellinen hakukierros järjestettiin joulukuussa 2016, jonka perusteella avustusta vuodelle 2017 myönnettiin Lappeenrannan lentoasemalle.
- Avustusta myönnettiin 620 853 € ei-taloudelliseen toimintaan ja 469 147 € taloudelliseen toimintaan (90 000 € siirtomäärärahaa)

Lentoreittien ostaminen julkisin varoin

- Lentoliikenne järjestettävä ensisijaisesti kaupallisin perustein
  - kansainvälistä yritystoimintaa ja tuki voisi vääristää kilpailua yritysten välillä. EU-lainsäädäntö lähtee markkinaehtoisuudesta.
- Tarkasteltava matkaketjuja ja liikennejärjestelmää kokonaisuutena
  - Julkinen palveluvelvoite voidaan asettaa, jos joukkoliikenneyhteyttä ei voida kohtuudella järjestää muulla tavalla.
- Reittejä voidaan ostaa EU-lainsäädännön mukaisesti asettamalla julkisen palvelun velvoite
  - EU:n lentoliikenneasetuksen N:o 1008/2008 16 artiklassa säädetään julkisen palveluvelvoitteen asettamisesta (PSO). Suomessa PSO:n asettamisesta lentoreiteille päättää Liikennevirasto Ilmailulain (864/2014) 65 §:n nojalla.
  - Palveluntarjoaja on kilpailutettava
- Myös yleisen EU:n valtiontukisääntelyn puitteissa mahdollista (de minimis - tuki)

Lentoliikenteen julkinen palvelun reitit

- Helsinki – Savonlinna
  - Nykyinen sopimus voimassa 22.12.2017 saakka.
  - Liikenneviraston kilpailutus käynnissä liikennöintikaudelle 2018 – 2020
- Maarianhamina – Tukholma
  - Nykyinen sopimus voimassa 29.2.2020 saakka.
  - Ahvenanmaan mkh:n kilpailuttama
- Lisäksi:
  - Helsinki – Enontekiö
  - ns. de minimis –tuki (max. 200 000e / 3v. / yritys)
  - Vuoden 2017 TA:ssa kolmen vuoden siirtomäärärahana 50 000e (Liikennevirasto myöntää avustuksen)